

İQTİSADİ XƏBƏRLƏR

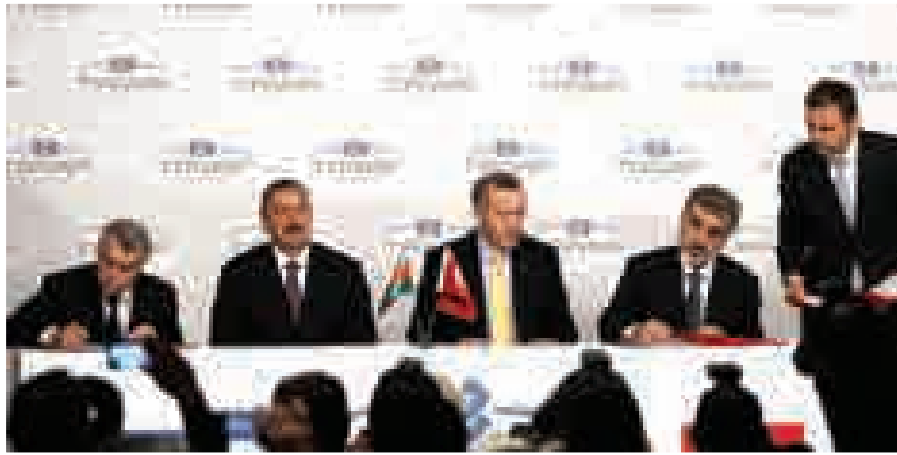
AZƏRBAYCAN

Azərbaycan TANAP (Transanadolu qaz kəməri) layihəsinin reallaşmasına hazırdır

Bu barədə cənab Prezident İlham Əliyev iyunun 4-də Bakıda "Caspian Oil and Gas 2013" Neft və Qaz sərgisini açarkən bildirib.

Sərgidə 28 ölkədən 386 şirkət iştirak edib.

“Şahdəniz” yatağının işlənməsinə gəlincə, İ.Əliyev qeyd edib ki, layihənin ilk mərhələsi uğurla həyata keçirilir və növbədə bu iri enerji layihəsinin ikinci mərhələsidir. İ.Əliyev BP ilə tərəfdaşlığın strateji xarakterini qeyd edib və bildirib ki, əməkdaşlıq daha

adlandırılıb. "Azərbaycanın neft sərvətləri iqtisadiyyatın diversifikasiyasına, qanunun aliliyinin möhkəmləndirilməsinə və Azərbaycan xalqının həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə xidmət edəcək", - deyə Obama vurğulayıb. Məktubda deyilir ki, ABŞ Azərbaycanın etibarlı tərəfdaşdır və bu əməkdaşlıq uzun illər davam edəcək.

Britaniyanın Baş Naziri Devid Kameronun sərgi iştirakçılarında müraciətində deyilir ki, 2013-cü il "Cənub qaz dəhlizi" layihəsi üçün mühüm olacaq. Eyni zamanda o, bu layihəyə Mərkəzi Asiya qazının cəlb olunması üçün söylərin davam etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Ötən il sərgidə 35 ölkədən 304 şirkət iştirak edib. Əvvəlki illə müqayisədə sərgi meydançası 22%, eksponatların ümumi sayı 25% artıb.

Açılış mərasimində Gürcüstanın Energetika Naziri Kaxa Kaladze, Böyük Britaniya Baş Nazirinin xüsusi nümayəndəsi Çarlz Hendri, İsveçin Ticarət Üzrə Dövlət Katibi Qünnar Oom, Energetika Xartiyasının Baş Katibi Urban Rusnak, Türkmənistanın Neft-Qaz sənayesi və Təbii Resurslar Naziri Annageldi Mammetyazov və başqaları iştirak ediblər.

20 il davam edəcək, Azərbaycanın həyata keçirdiyi layihələr daha 100 il Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin edəcək.

ABŞ səfiri Riçard Morninqstar ABŞ Prezidenti Barak Obamanın təbrik məktubunu oxuyub. O, Azərbaycanı "dünya bazarına mühüm neft-qaz ixracatçısı"

QDTİB Rəhbərlər Şurasının illik toplantısı çərçivəsində Azərbaycan Biznes Forumu keçirilib

İyunun 21-də Bakıda Azərbaycan Respublikasının sədrliyi ilə keçirilən Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankının (QDTİB) Rəhbərlər Şurasının 15-ci illik toplantısı çərçivəsində Azərbaycan Biznes Forumu keçirilib. Forumda iqtisadi inkişaf üzrə strateji siyasətlə bağlı müzakirələr aparılıb, Azərbaycan dövlət rəsmiləri tərəfindən dövlətin iqtisadi şaxələndirməyə yanaşma prinsipləri təqdim olunub. Həmçinin, dünyanın aparıcı beynəlxalq maliyyə institutları arasında beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan hərtərəfli işlənilib hazırlanmış tövsiyələr barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Açılış mərasimində çıxış edən QDTİB-in Rəhbərlər Şurasının sədri, Azərbaycanın Maliyyə Naziri Samir Şərifov bu tədbirin ölkəmizin imici üçün əhəmiyyətli olduğunu diqqətə çatdırıb. Bildirilib ki, Azərbaycan ötən illərdə böyük iqtisadi uğurlara nail olub. Bu, ölkənin əsas maliyyə mənbəyi olan neft-qaz sektorundan əldə edilən gəlirlərin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasət nəticəsində iqtisadiyyatın digər sahələrinə düzgün istiqamətləndirilməsi nəticəsində mümkün olub. Bu gün təbii ehtiyatların düzgün və səmərəli idarə olunması üzrə Azərbaycan nümunə kimi göstərilən ölkələrdən biridir.

Nazir qeyd edib ki, son 10 ildə Azərbaycan iqtisadi artıma görə dünyada lider ölkələrdən biri olub. Eyni zamanda, son 15 il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatına 100 milyard dollar investisiya yatırılıb. Ölkənin strateji valyuta ehtiyatları 47 milyard dolları üstələməkdədir. Qarşıya qoyulan hədəflər barədə danışan S.Şərifov bildirib ki, dövlət başçısının fərmanı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan-2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasında qeyri-neft sektorunun inkişafı, xüsusən nəqliyyat, logistika, İKT, kənd təsərrüfatı kimi sahələrin artımı əsas məqsədlər kimi müəyyənləşdirilib.

S.Şərifov Azərbaycanın QDTİB-yə üzv ölkələrlə xarici ticarət dövriyyəsinin ölkənin ümumi ticarət dövriyyəsinin 22 faizini təşkil etdiyini vurğulayıb. Dünya iqtisadiyyatında QDTİB-in rolu barədə danışan Nazir quruma üzv ölkələrin Avrozonanın borc böhranı nəticəsində rastlaşdıqları maliyyə çətinliklərindən söz açıb. Qeyd olunub ki, ötən il sözügedən ölkələrdə iqtisadi artımda əvvəlki illə müqayisədə 50 faizədək ləngimə baş verib: "Bu gün QDTİB tənəzzül yaşayan ölkələrdə iqtisadiyyatın dirçəlməsi üçün əməli tədbirlər həyata keçirir. Bu, əsasən, həmin ölkələrdə kiçik və orta sahibkarlığın maliyyələşdirilməsində özünü göstərir. Elə bu tədbir çərçivəsində 4 kredit müqaviləsinin imzalanması gözlənilir".

QDTİB-in Prezidenti Andrey Kondakov qeyd edib ki, bu toplantı Azərbaycanda görülən işlərin, böyük iqtisadi dirçəlişin bir daha şahidi olmaq imkanı qazandırır. Tədbirdən gözləntilər barədə danışan A.Kondakov vurğulayıb ki, keçiriləcək biznes forumda özəl sektorun inkişafı və iqtisadi strategiyanın təşkili mövzusunda müzakirələr aparılacaq, müxtəlif ölkələrin təcrübələrini bölüşmək üçün imkanlar yaranacaq. Biznes forumda iş adamları arasında ikitərəfli görüşlər də keçiriləcək.

İqtisadi İnkişaf Nazirinin müavini Sevinc Həsənova bildirib ki, Azərbaycan son illər ərzində iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində bir sıra nailiyyətlər qazanıb və bu istiqamətdə tədbirləri davam etdirir. Azərbaycan

digər ölkələrlə əlaqələr qurur və ixracyönümlü məhsulların istehsalını artırmaqda davam etdirir. Ötən 10 il ərzində ölkədə ixracyönümlü məhsulların istehsalı 23 faiz artıb və növbəti illərdə daha 20 faiz artım gözlənilir.

Tədbirin panel müzakirələrində dünya iqtisadiyyatının müxtəlif inkişaf aspektləri müzakirə olunub, AZPROMO tərəfindən Azərbaycanın biznes və investisiya mühitinə dair təqdimat keçirilib, o cümlədən Azərbaycanın investisiya imkanları barədə iş adamlarına məlumat verilib. Biznes forumu daha sonra iş adamları arasında ikitərəfli görüşlərlə davam edib.

Tədbir çərçivəsində QDTİB ilə Azərbaycanın 3 maliyyə təsisatı arasında kredit müqaviləsi imzalanıb. Həmin müqavilələrə əsasən, QDTİB "Unibank" a 5 milyon dollar, "Finca Azərbaycan" a 10 milyon dollar, "TBC Kredit"ə 4 milyon dollar vəsait ayırıb. Kreditlər Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlığın inkişafına yönəldiləcək.

Azərbaycan və Koreya hökumətləri arasında saziş imzalandı

Maliyyə Nazirliyinin mətbuat məlumatına görə, Azərbaycanın Maliyyə Naziri Samir Şərifov və Koreya Respublikasının Azərbaycandakı səfiri Çoy Sukun imzaladığı saziş Azərbaycanın iqtisadi inkişafına dəstək vermək və ölkələr arasında iqtisadi əməkdaşlığı təşviq etməyi, habelə gələcəkdə Koreya Respublikası hökumətinin razılaşdırılmış layihələrin həyata keçirilməsi üçün İqtisadi İnkişaf üzrə Əməkdaşlıq Fondundan Azərbaycan Respublikası hökumətinə kreditlər verilməsini nəzərdə tutur. Eyni zamanda, razılaşma iki ölkə arasında bu sahədəki əməkdaşlığın ümumi çərçivəsini müəyyən edir. İmzalanma mərasimində Azərbaycan ilə Koreya arasında ikitərəfli münasibətlərin bir çox sahələri əhatə etdiyi vurğulanıb, ölkələr arasında siyasi, iqtisadi, mədəni və digər sahələrdə geniş əməkdaşlıq əlaqələrinin önəmi qeyd olunub.

Azərbaycan və Rusiya enerji sistemlərinin inkişafına dair vahid siyasət haqqında saziş imzalayıb

Rusiyanın Volqoqrad şəhərində "Rusiya-Azərbaycan: regionlararası dialoq-2013" mövzusunda keçirilən IV forum çərçivəsində RF vahid energetika sistemi və Azərbaycan energetika sisteminin paralel işinin təmin edilməsi üzrə tədbirlər haqqında saziş imzalanıb. Rusiya Energetika Nazirinin müavini Anton İnyutsin sazişin imzalanmasından sonra jurnalistlərə bildirib: "Biz etibarlılıq və energetika sistemlərimizin effektivliyi üzrə yeni səviyyəyə çıxdıq. Saziş enerji sistemlərinin modernləşdirilməsi və inkişafına dair vahid siyasət yaratmağa imkan verəcək". Azərbaycanın Sənaye və Energetika Naziri Natiq Əliyev, öz növbəsində, sənədin "son dərəcə vacibliyini" vurğulayıb: "Biz energetika sistemlərinin texniki istismarının etibarlılığında bir-birimizə kömək etmək və qəza vəziyyətlərinin yaranması vaxtı qarşılıqlı yardımı göstərmək barədə öhdəlik götürdük". Forum çərçivəsində Volqoqrad vilayəti və Azərbaycan arasında iqtisadi, elmi-texniki və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığa dair saziş də imzalanıb.

BMT-nin rezident əlaqələndiricisi: "Son 10 ildə Azərbaycan öz dinamik inkişafı ilə gələcəyi qabaqlayıb"

Son 10 ildə Azərbaycan öz dinamik inkişafı ilə gələcəyi qabaqlayıb. Trend-in məlumatına görə, bunu Azərbaycan hökuməti və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 2015-ci ildən sonrakı dövr üçün milli məsləhətləşmələrin nəticələri ilə bağlı keçirdiyi konfransda çıxışı zamanı BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Antonius Bruk bildirib. O bildirib ki, Azərbaycanda davamlı iqtisadi inkişaf üçün şərait və strategiya var: "Məhz bunun nəticəsində Azərbaycanda yoxsulluğun azaldılması vaxtından əvvəl təmin edilib". Bruk qeyd edib ki, Azərbaycan 2020-ci ildən sonrakı inkişafa dair milli dialoqlara başlamış 87 ölkəyə

qoşulub: "Son 3 ayda Azərbaycan xalqının yaşamaq istədiyi dünyaya dair baxışlarını müəyyən etmək üçün 2400-dən artıq insanla 237 görüş keçirilib, onların 2020-ci ildən sonrakı inkişafı necə görmələri barədə fikirləri və təklifləri dinlənilib". Bruk deyib ki, minilliyin inkişaf məqsədləri bizim beynəlxalq əlaqələrimizin inkişafına böyük təsir göstərir. Bu proqram çərçivəsində dünyada yoxsulluğun, açlığın, ölüm hallarının azaldılması, uşaqların ibtidai təhsilə cəlb olunması kimi mühüm məqsədlər qoyulub: "Bu məqsədlərin çoxunda da, demək olar ki, nail olunub. İnsanların içməli suya çıxışına gəlincə, artıq iki milyard insanın içməli suya çıxışı təmin edilib".

Dünya Bankı Azərbaycanı yoxsul ölkələrə yardım təşəbbüsələrində iştirak etməyə çağırır

Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) sədri Elman Rüstəmov Dünya Bankının (DB) Güzəştli Maliyyə və Tərəfdaşlıqlar üzrə

vitse-Prezidenti Yoaxim Von Amsberqin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Görüş zamanı Azərbaycan Respublikası ilə əməkdaşlıq çərçivəsində görülmüş işlər, həyata keçirilmiş layihələr, həmçinin DB-nin texniki və maliyyə dəstəyinin uğurlu nəticələri müzakirə edilmişdir. DB-nin nümayəndə heyətinin rəhbəri ölkənin sürətli iqtisadi inkişaf dinamikasını, həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatları, həmçinin irimiqyaslı infrastruktur layihələrini yüksək qiymətləndirərək gələcəkdə Azərbaycanı yoxsul dövlətlərə yardım təşəbbüsələrində iştirak etməyə dəvət etmişdir. Y.Amsberq Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyasının (BİA) fəaliyyəti, həyata keçirdiyi layihələr, qurumun resurslarının artırılmasında dövlətlərin rolu, donor ölkə kimi yoxsul ölkələrdə investisiya alətləri barədə məlumat vermişdir. Öz növbəsində, E.Rüstəmov DB ilə Azərbaycan Mərkəzi Bankı arasındakı qarşılıqlı əlaqələrin uğurla inkişaf etdiyini bildirərək, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev cənablarının həyata keçirdiyi uğurlu iqtisadi inkişaf strategiyası nəticəsində ölkəmizin yuxarı orta gəlirli ölkə statusu alması səbəbindən BİA-nın borc alan ölkələr siyahısından çıxmasını xüsusi vurğulamışdır. E.Rüstəmov BİA-nın gələcəkdə Azərbaycanın inkişaf təcrübəsinin digər ölkələrlə bölüşməsi, eyni zamanda birgə layihələrdə investor qismində iştirak edilməsi, beynəlxalq maliyyə institutları ilə əməkdaşlığın davam etdirilməsi təşəbbüsünün müsbət qarşılandığını qonaqların diqqətinə çatdırmışdır. Görüşdə Azərbaycan hökuməti ilə DB arasında əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişaf perspektivləri, Birgə İqtisadi Tədqiqatlar və Maliyyə Sektorunun Qiymətləndirilməsi proqramları müzakirə olunmuşdur.

Azərbaycanın neft sonrası iqtisadiyyatı mövzusu müzakirə edilib

Bakıda "Azərbaycanın gələcəyi üçün növbəti böyük addımlar: Azərbaycanın neft sonrası iqtisadiyyatı" mövzusunda Bakı Gələcək Forumu keçirilib.

Forumun açılışında Azərbaycan Futuroloq Cəmiyyətinin rəhbəri Reyhan Hüseynova bildirib ki, Forumun keçirilməsində əsas məqsəd dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyanın təmin olunmasıdır. O qeyd edib ki, tədbirə dünya şöhrətli alimlər toplanıb. Hüseynova bildirib ki, forumun müsbət nəticələri davamlı inkişafa şərait yaradacaq və konkret nəticələrə gətirib çıxaracaq. O qeyd edib ki, əsas vəzifələrdən biri elm adamları, QHT-lər, sahibkarlar arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsidir: "Azərbaycan istedadlar, tolerantlıq ölkəsidir. Forum uzunmüddətli əlaqələrin güclənməsinə öz töhfəsini verəcək". Azərbaycanın Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Naziri Əli Abbasov forumdakı çıxışında bildirib ki, Azərbaycan son illərdə karbohidrogen ehtiyatları sayəsində öz iqtisadiyyatını xeyli inkişaf etdirib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan öz neft ehtiyatlarına görə dünyada 19-cu, istehsalına görə isə 29-cu ölkədir və onun əldə etdiyi nailiyyətlər barədə bütün dünya məlumatlıdır. Lakin nazir eyni zamanda qeyd edib ki, Azərbaycanın hazırda əsas məqsədi neftdən sonrakı inkişafın təməlini qoymaqdır, gələcək inkişafı təmin edəcək neftsiz iqtisadiyyatı irəliyə aparmaqdır. Abbasov qeyd edib ki, bununla bağlı özəl sektor, aqrar sektora geniş imkanlar yaradılır. Nazir qeyd edib ki, hədəfdə qeyri-neft sektorunun 2 dəfə, İKT sektorunun 4 dəfə genişləndirilməsidir. Abbasovun sözlərinə görə, hazırda Azərbaycanın İKT-dən illik gəliri 2 milyard manat təşkil edir ki, 2020-ci ildə bunun

həcmi 8,5-9 milyard manata qaldırılması planlaşdırılır. Nazir öz çıxışında gələcək 8-10 ildə nanotexnologiyaların inkişafının da əsas məqsədlərdən biri olduğunu deyib. Azərbaycan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Naziri

Hüseynqulu Bağirov isə çıxışında bildirib ki, Azərbaycan artıq dünyada sürətlə inkişaf edən ölkələrin siyahısına qoşulub. Onun sözlərinə görə, ölkənin inkişafı müstəqillik illəri ərzində dəfələrlə inkişaf edib. Rəhbərlik etdiyi qurumun ötən illər ərzində əldə etdiyi uğurlardan danışan Bağirov deyib ki, ETSN əsas uğuru meşələrin qırılmasının qarşısının alınması olub. Forumda çıxış edən Minillik layihəsinin direktoru Jerom Qlenn Forumun əhəmiyyətindən danışib. O qeyd edib ki, foruma dünya innovasiya texnologiyalarının son nailiyyətləri gətirilib ki, bunlardan da biri 3D printerdir. O, həmçinin qeyd edib ki, Bakıda holoqrafik konfransın keçirilməsi nəzərdə tutulub.

XARİCİ XƏBƏRLƏR

Avropa İttifaqı - Türkiyə

Almaniyanın kansleri Angela Merkel Türkiyənin Avropa Birliyinə (AB) üzvlüyünü qəbul etmədiklərini bəyan edib. Merkelin bu istiqamətdə hazırladığı hökumət proqramı Bunderstaqda qəbul edilib. Məlumatla görə, kanslerin hazırladığı 128 səhifəlik proqramda "Türkiyə ilə əlaqələri xüsusi səviyyəyə çatdırmaq" başlıqlı xüsusi hissə var. "Türkiyənin strateji və iqtisadi cəhətdən Avropa üçün əhəmiyyətini dərk edirik. Türkiyə və Almaniyaadakı insanlar arasında çox şaxəli münasibətlər var. Bu səbəbdən Türkiyə ilə AB-nin münasibətlərini inkişaf etdirmək

istəyirik. Yaxın əməkdaşlıq həm AB-dəki, həm də Türkiyədəki insanların mənfəətinə xidmət edir. Türkiyə ilə AB arasında mümkün qədər yaxın münasibət, xarici və təhlükəsizlik siyasətində isə strateji əməkdaşlıq istəyirik. Türkiyənin AB-yə tamhüquqlu üzvlüyünü qəbul etmirik. Çünki Türkiyə üzvlük üçün tələb olunan meyarlara sahib deyil. Ölkənin böyüklüyü və iqtisadi quruluşu AB-yə ağırlıq edir”, - deyərək Merkelin hökumət proqramında bildirilib.

Buna paralel olaraq, Türkiyənin Maliyyə Naziri Mehmet Şimşək bildirib ki, son 10 ildə Türkiyənin gəlirləri 787 milyard dollara yüksəlib. Türkiyənin 2002-ci ildə topladığı hər 100 lirəlik verginin 86 lirəsini dövlətin borc faizinə ödədiyini dilə gətirən Şimşək deyib ki, ötən il hər 100 lirənin 84 lirəsi xidmətə gedib. Ötən may ayında aşağı faizin Türkiyə tarixində ilk olduğunu vurğulayan nazir əlavə edib ki, dövlətin BVF-yə olan borcu da sınırlanıb. "Dövlətin xarici borcu 2012-ci ilin sonuna 110 milyard dollar olub. Dövlətin valyuta və qızıl

ehtiyatı 129 milyard dollardır. Bu isə dövlətin dünyaya borcunun olmadığını nümayiş etdirir", - deyərək nazir söyləyib.

Alman bankı təsadüfən təqaüdçünün hesabına 222 milyon avro köçürdü

Alman bankının yaşlı təqaüdçüsü operatorun klaviatura üzərində yatması səbəbindən az qalmışdı ki, bankın ən böyük borclusuna çevrilsin. Alman bankının gecələr açıq-aydın yatmayan əməkdaşı təqaüdçünün hesabına pul köçürərkən öz kompyuterinin klaviaturası üzərində yatmışdır. Operator 62.40 avro köçürməli olduğu halda, "2" rəqəminin üzərində yuxuya getmiş və nəticədə 222 milyon avro məbləğində köçürmə əməliyyatı yerinə yetirmişdir. Lakin baş vermiş yanlışlıq tez bir zamanda müəyyən olunub. Araşdırma nəticəsində yatmış operatora nəzarət etməli olan əməkdaş işdən qovuldu. İşdən qovulmuş 48 yaşlı bankın əməkdaşı rəhbərliyin bu qərarı ilə razılaşmamış və məhkəməyə etiraz etmişdir. İş diqqətlə araşdırılan məhkəmə əməkdaşın yenidən əvvəlki işinə bərpa olunması ilə bağlı qərar verdi.

Yunanıstan

Ölkə inkişaf etmiş kateqoriyasından, MSCI indeksinin tərkibindən çıxarıldı və belə bir hal ilk dəfədir baş verir. Buna səbəb kimi isə ölkənin MSCI meyarlarına uyğun gəlməməsi bildirilib. Ölkənin yerli ehtiyatları 2007-ci ildə tükənmişdi və bu 83% təşkil edirdi və borc bazarları faktiki olaraq 2010-cu ilin aprelindən bağlıdır. Belə bir enmə yaşayan ölkənin biri də Marokko oldu. Bu Afrika ölkəsi isə "inkişaf edən ölkə" statusundan məhrum oldu. Bu enmələrlə yanaşı Yaxın Şərqi iki ulduzu – Qətər və BƏƏ "inkişaf etmiş ölkələr" siyahısına daxil olmaqlarını qeyd edirlər. Cənubi Koreya və Tayvan isə artıq iki ildir ki, inkişaf etmiş ölkələr siyahısına daxil olmağı gözləyirlər, lakin hələ ki bu onlara qismət olmadı və onlar öz statuslarını qoruyub saxladılar.

Onu qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ) Yunanıstanın DEPA qaz şirkətinin aktivlərini əldə etmək ərəfəsindədir. Bu barədə jurnalistlərə ARDNŞ Prezidenti Rövnəq Abdullayev deyib. Onun sözlərinə görə, DEPA-nın aktivlərinin özəlləşdirilməsi üzrə tender proseduru artıq başa çatıb və ARDNŞ Yunanıstan tərəfilə danışıqlara başlayıb. Abdullayev qeyd edib ki, mütəxəssislər artıq bu məsələ ilə bağlı danışıqlar aparılır. DEPA-nın aktivlərinin özəlləşdirilməsi üzrə təkrar tenderin elan edilməsi məsələsinə toxunan Abdullayev bildirib ki, bu məsələ danışıqlar zamanı müzakirə ediləcək. ARDNŞ Prezidentinin sözlərinə görə, Yunanıstan şirkətinin aktivlərinin əldə edilməsi ARDNŞ-nin qaz distribusiyası bazarına çıxması deməkdir ki, bu da neft şirkətinin ixracat potensialını daha da möhkəmləndirəcək.

Həyat səviyyəsinin ən yüksək olduğu 15 ölkə

Siyahı tərtib olunarkən İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (İƏİT) orta gəlir, yaşayış şərtləri, məşğulluq səviyyəsi, təhsil, ekologiya və yaşam müddəti kimi cəhətlər də daxil olmaqla 11 kateqoriyaya əsaslanmışdı. Yüksək həyat səviyyəsinə görə müəyyən olunmuş 15 ölkədən 10-u Avropada yerləşir.

1•Avstraliya Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 28 884

dollardır. Artıq iki ildir ki, Avstraliya ard-arda ən xoşbəxt ölkələr siyahısında birinci yerin sahibi olur. Bu ölkə "sağlamlığın qorunub saxlanılması", "yaşayış şərtləri" və "vətəndaşların fəallığı" kimi kateqoriyalar ilə yüksək reytingə sahib oldu. Avstraliyada orta yaş həddi 82 ildir.

2•İsveç Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 26 242 dollardır. 87% böyük yaş həddində olan isveçli minimum orta təhsil sahibdirlər. Ölkə, həmçinin "ekologiya" kateqoriyasında yüksək reytingin sahibidir və əhalinin 95%-i içməli suyun keyfiyyətindən razıdır.

3•Kanada Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 38 194 dollardır. Kanadalılar ildə cəmi 1702 saat işləyirlər. Onlar, həmçinin ölkələrinin siyasi həyatlarında fəal iştirak edirlər.

4•Norveç Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 31 459 dollardır. Norveçlilərdə də kollektivə inam güclüdür və əhalinin 93 faizi çətin anlarda köməklərinə kiminsə gələcəyinə inanır. Norveç vətəndaşları arasında da "iş fəaliyyəti ilə şəxsi həyat arasında balans" reytingi yüksəkdir: yalnız 3% vətəndaş həddindən artıq işlədiklərini bildirib.

5•İsveçrə Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 30 060 dollardır. Böyük yaş həddində olan isveçrəlilərin 86%-i minimum orta təhsil səviyyəsinə malikdirlər və məktəblilər isə İƏİT ümumtəhsil proqramında 517 bal toplamışlar. İsveçrədə orta yaş həddi 83 ildir.

Əhalinin 95 faizi isə içməli suyun keyfiyyətindən razıdır.

6•ABŞ Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 38 001 dollardır. ABŞ-da ev təsərrüfatında illik orta gəlir ən yüksəkdir. Amerikalılar, həmçinin reytingdə “yaşayış şərtləri” və “ümumi təhlükəsizlik hissi”nə görə də yüksək yeri tutmuşlar.

7•Danimarka Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 24 682 dollardır. Danimarka “həyatdan məmnunluq dərəcəsinə” görə reytingdə yuxarı yerlərə sahib oldu: əhalinin 89%-i gün ərzində daha çox müsbət emosiyalara sahib olduqlarını bildirmişlər. Bu ölkənin vətəndaşları, həmçinin “iş fəaliyyəti ilə şəxsi həyat arasında balans”a sahib olduqlarını bildirir və yalnız 2% vətəndaş həddindən artıq çox işlədiklərini bildirmişdir.

8•Hollandiya Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 25 493 dollardır. Hollandiya vətəndaşları ildə yalnız 1379 saat işləyirlər. Onlar, həmçinin İƏİT ölkələri arasında təhsil proqramında yüksək ballar əldə etmişlər.

9•İslandiya Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 23 047 dollardır. İslandiyalılarda da kollektivə aid olma hissi güclüdür və burada 98% əhali çətin anlarda kiməsə arxalanacaqlarına inanırlar. İslandiyada hava təmizdir və əhalinin 97%-i içməli suyun keyfiyyətindən razıdır.

10•Böyük Britaniya Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 23 047 dollardır. 85% britaniyalı bildirir ki, adi iş günlərində onların müsbət emosiyaları daha çox üstünlük təşkil edir. Böyük Britaniyada orta yaş həddi 81-ə çatmışdır. Əhalinin 91%-i isə içməli

suyun keyfiyyətindən razıdır.

11•Yeni Zelandiya Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 21 892 dollardır. Yeni Zelandiya bərpa olunan enerjidən digər ölkələrdən daha fəal olaraq istifadə edir. Yeni Zelandiyalı məktəblilər də qrammatika, riyaziyyat və təbiət elmlərindən 543 bal əldə ediblər. Burada qızların nəticələri oğlanların nəticələrindən yüksəkdir.

12•Finlandiya Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 25 739 dollardır. Finlandiya İƏİT-nin təhsil proqramı çərçivəsində əla nəticələrə sahib oldu: orta fin şagirdi qrammatika, riyaziyyat və təbiət elmlərindən 543 bal əldə edib. Finlandiyalı, həmçinin həyatdan məmnunluqda da yüksək səviyyəyə malikdirlər: əhalinin 82%-i bildirir ki, onlar adi günlərdə də daha çox müsbət emosiyalara sahibdirlər.

13•Avstriya Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 28 852 dollardır. Avstriya təhsil sahəsində yüksək nəticəyə sahib olub. Burada 25 yaşından 64 yaşına qədər 82% vətəndaş minimum orta təhsilə sahibdir. Avstriyalılarda da kollektivlik hissi güclüdür və burada əhalinin 94%-i çətin anlarda hər hansı bir insana etibar edə biləcəklərinə inanırlar.

14•Lüksemburq Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 23 047 dollardır. Lüksemburq “sağlamlığın qorunması” və “ekologiya” kateqoriyasında ən yüksək reytingə sahib oldu. Burada orta yaş həddi 81-dir və atmosferin çirklənməsi səviyyəsi isə PM10-u keçmir. Lüksemburq vətəndaşları ölkənin siyasi həyatında fəaldırlar: əhalinin 91%-i seçkilərdə iştirak edir.

15•İrlandiya Ev təsərrüfatında illik orta gəlir: 24 104 dollardır. İrlandiyalılarda kollektivə aid olma duyğusu kifayət qədər güclüdür. Bu Avropa ölkəsinin 95% vətəndaşı çətin anlarda kiməsə etibar edə biləcəklərinə inanırlar. İrlandiyada, həmçinin “iş fəaliyyəti ilə şəxsi həyat arasında balans” kateqoriyasında da ən yüksək reytingə sahibdirlər. Orta irlandiyalı ildə 1 543 saat işləyir.

Ramil Bağırov